

การติดตามสำหรับผู้ใหญ่และเด็กที่รักษาวัณโรคระยะแฝงด้วยยาสูตร 3HP

ISONIAZID (H)

RIFAPENTINE (P)

ISONIAZID (H) + RIFAPENTINE (P)

ผู้ที่ได้รับยาสูตร 3HP ควรได้รับการติดตาม เพื่อประเมินผลข้างเคียงของยา ความสม่ำเสมอในการกินยาโดยติดตามทุกเดือน ด้วยวิธีโทรศัพท์ติดตาม ส่งข้อความสอบถาม หรือนัดหมายให้มาตรวจติดตามที่โรงพยาบาลเพื่อให้การรักษาหากพบความผิดปกติ การติดตามรายเดือน จะประกอบด้วย ประเด็นต่างๆ ดังนี้

1

คัดกรองอาการ และอาการแสดงของการป่วยเป็นวัณโรค

2

แนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ และวิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสมในระหว่างที่กินยา

3

คัดกรองอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากยา (พิษต่อตับ อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ อาการแพ้ อย่างรุนแรง อาการชาตามปลายมือปลายเท้า) และประเมินความสามารถทนต่อผลข้างเคียงของยาได้

4

โดยทั่วไปไม่ต้องตรวจระดับเอนไซม์ตับก่อนเริ่มยา ยกเว้นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดพิษต่อตับ (เป็นโรคตับหรือติดแอลกอฮอล์) ในกรณีที่ต้องตรวจและผลปกติ ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจซ้ำอีกแต่หากมีระดับสูงกว่าปกติหรือระหว่างติดตามมีอาการที่เข้าได้กับตับอักเสบ ควรได้รับการตรวจเอนไซม์ตับ เพื่อติดตามการรักษา

5

ประเมินความสม่ำเสมอในการกินยา และให้การสนับสนุนเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยกินยาได้อย่างครบถ้วนและปลอดภัยจนสิ้นสุดการรักษา

อัตราการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ (AE) ของยารักษาวัณโรคระยะแฝงสูตรต่างๆ

พบอาการไม่พึงประสงค์จากยาสูตร 3HP น้อยกว่ายาสูตรอื่นๆ ยกเว้น อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ อาจพบได้บ่อยกว่ายาสูตรอื่น หากมีอาการผิดปกติควรปรึกษาแพทย์

	3HP	3-4HR	6H	9H
อาการไม่พึงประสงค์ต่างๆ (ที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการรักษา)	11.5%	29.7%	36.1%	17.6%
อาการไม่พึงประสงค์หลังจากหยุดยา	1.7%	2.2%	3.8%	6.4%
อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่และ/หรือภาวะแพ้อย่างรุนแรง (Flu-like and/or Systemic Hypersensitivity reaction)	3.8%	n/a	n/a	0.5%
พิษต่อตับ (Hepatotoxicity)	1%	6.8%	2.7%	5.6%

H: Isoniazid; P: Rifapentine; R: Rifampicin

Reference: Ghana Health Services, IMPAACT4. 3HP Adverse events and monitoring schedule Version 1, August 2020 from www.impaact4tb.org/library

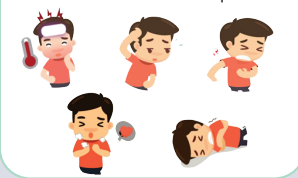
อาการแสดงคล้ายไข้หวัด

กลุ่มอาการ

อาการคล้ายไข้หวัด (Flu-like)

อาการแสดง

มีไข้ หรือ หนาวสั่น อ่อนเพลีย อ่อนแรง ปวดกล้ามเนื้อและข้อต่อ หัวใจเต้นเร็วหรือใจสั่น หน้าแดง เป็นลมหมดสติ เวียนหัว ปวดหัว ตาแดง เหนื่อยออก หรืออาการอื่นๆ ที่คล้ายกัน

อาการแพ้อย่างรุนแรง

กลุ่มอาการ

อาการที่ผิวหนัง (Cutaneous)

ระบบทางเดินอาหาร (Gastrointestinal)

ระบบทางเดินหายใจ (Respiratory)

อาการแพ้อย่างรุนแรง (Severe Hypersensitivity)

อาการแสดง

มีผื่นแดง คัน บวมที่หน้า หรือ ริมฝีปาก (อาการบวมได้ขึ้นหนังทั้งคล้ายลมพิษ) อาการแพ้รุนแรงเฉียบพลัน

คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง

หายใจถี่ หอบเหนื่อย หายใจลำบาก หายใจมีเสียงหวีด เจ็บหน้าอก เป็นลมหมดสติ

ความดันเลือดต่ำ หัวใจเต้นเร็วกว่าปกติ เป็นลมหมดสติ

อาการบ่งชี้ที่แสดงว่าตับอักเสบ

อาการแสดงในระยะเริ่มต้น

อ่อนเพลีย อ่อนแรง และ/หรือ่วงซึม เบื่ออาหาร/ไม่อยากทานอาหาร มีไข้ คลื่นไส้/อาเจียน

การแสดงในระยะต่อมา

ปวดท้อง ตัวเหลือง ตาเหลือง ผื่นคันบนผิวหนัง ปัสสาวะมีสีน้ำตาลเข้ม (สีเข้มกว่าที่เกิดจากยา Rifampicin) อุจจาระมีสีซีด มีจ้ำเลือด (Bruising) หรือ เลือดออกง่าย (Easy Bleeding)

การประเมินอาการไม่พึงประสงค์ของยา (AE)

ก่อนเริ่มยาหรือเมื่อมีอาการไม่พึงประสงค์ระหว่างรับยามีการทบทวนและรวบรวมข้อมูลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ✓ ประวัติการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ในอดีตที่ผ่านมา
- ✓ ประวัติการรักษาที่ผ่านมา
- ✓ ประวัติการใช้ยาอื่นๆ ร่วมกัน รวมทั้งอาหารเสริมหรือยาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน
- ✓ ขนาด ปริมาณ และประวัติการได้รับยา 3HP
- ✓ อาการใดๆ ที่เคยมีบันทึกหรือไม่บันทึกไว้ในรายงานก่อนหน้าที่อาจเกิดจากยาสูตร 3HP
- ✓ ช่วงเวลาที่เริ่มมีอาการ ระยะเวลามีอาการ และช่วงเวลาทั้งหมดที่เกิดอาการไม่พึงประสงค์
- ✓ ประเภทของอาการไม่พึงประสงค์ (ผลจากยา / โรคประจำตัวอื่นๆ / การตั้งครรภ์ / อื่นๆ)
- ✓ ความรุนแรงของอาการไม่พึงประสงค์ (เล็กน้อย / ปานกลาง / รุนแรง)
- ✓ การตรวจร่างกายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ✓ การคัดกรองการป่วยเป็นวัณโรค

การให้บริการปรึกษาในการตรวจหาอาการไม่พึงประสงค์ของยา (AE)

การให้บริการปรึกษาและเสริมสร้างความตระหนักตั้งแต่ก่อนเริ่มยา จะทำให้ผู้รับบริการสามารถสังเกตอาการไม่พึงประสงค์ของยาได้อย่างรวดเร็ว และตอบสนองได้ทันทีหากมีอาการไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น ยาสูตร 3HP เป็นยารักษาเพื่อป้องกันไม่ให้ป่วยเป็นวัณโรคสำหรับผู้ที่ยังมีสุขภาพแข็งแรง หากเกิดอาการไม่พึงประสงค์ ผู้ให้บริการควรทบทวนโดยทันที เพื่อให้แน่ใจว่า สามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอื่นๆ เพิ่มเติมที่เกิดจากการใช้ยานี้ได้ สถานการณ์เหล่านี้บ่งชี้ว่าผู้รับบริการควร ได้รับการปรึกษาหลังกินยา

1. มีอาการเรื้อรังหรืออาการที่น่ากังวลใดๆ
2. มีการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพหรือการรักษา (มียาใหม่ มีโรคใหม่)
3. การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในสภาวะทางสังคม (เช่น ย้ายบ้าน เปลี่ยนงาน ขาดแคลนอาหาร มีปัญหาทางการเงิน)

อาการไม่พึงประสงค์ที่สำคัญ	คำแนะนำ
พิษต่อตับ หรือตับถูกทำลาย (Hepatotoxicity and Liver damage)	• หยุดรับประทานยา 3HP ก่อน • ติดต่อแพทย์ผู้รักษา เพื่อขอคำแนะนำโดยเร็วที่สุด ไม่รอให้ความรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือมีอาการอื่นๆ อีก • รับประทานยา 3HP ต่อได้ เมื่อคุณได้รับคำแนะนำจากแพทย์ให้รับประทานยาต่อได้ และค่าเอนไซม์ตับ (Liver enzyme) อยู่ในระดับปกติ
อาการผิดปกติเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร (GI-Discomfort)	
อาการแพ้อย่างรุนแรง (Severe Hypersensitivity)	
อาการป่วยเป็นวัณโรค (Active Tuberculosis) ขณะที่กำลังรับประทานยา 3HP	อธิบายความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อวัณโรคระยะแฝงและอาการป่วยเป็นวัณโรค หากมีอาการป่วยเป็นวัณโรค ให้หยุดรับประทานยา ก่อน รับประทานยาพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม เมื่อแพทย์วินิจฉัยแล้วว่า ไม่ได้กำลังป่วยเป็นวัณโรคสามารถรับประทานยา 3HP ต่อได้
อาการไม่พึงประสงค์อื่นๆ	ข้อเสนอแนะ
อาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ (Flu-like syndrome)	อาการเหล่านี้มักเกิดขึ้นประมาณ 4 ชั่วโมงหลังจากรับประทานยา และมักหายได้เองภายใน 24 ชั่วโมง หากมีอาการมากให้หยุดยา 3HP รักษาตามอาการเมื่อหายดีแล้วให้เริ่มยาใหม่อีกครั้ง
สารคัดหลั่งในร่างกายนี้อาจเป็นสีส้ม-แดง (Orange-Red discoloration)	ไม่ต้องหยุดยา เป็นภาวะปกติที่พบได้ อาการนี้จะไม่เป็นอันตรายและจะหายไปเมื่อหยุดยา
อาการชาตามปลายมือปลายเท้า (Peripheral neuropathy)	ไม่ต้องหยุดยา แก้ไขโดยการให้วิตามินบี 6 ขนาด 100 มก.ต่อวัน นั้ดติดตามอาการอีก 2 สัปดาห์ • หากยังมีอาการชา ให้หยุดยาและกินวิตามินบี 6 ขนาด 100 มก. ต่อวัน • หากไม่มีอาการชา ให้กินยา 3HP ต่อ และกินวิตามินบี 6 ขนาด 100 มก.ต่อวัน
การให้บริการปรึกษาอื่น ๆ	ข้อเสนอแนะ
การรับประทานผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและ สมุนไพร	หลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและสมุนไพร ที่ไม่ได้ผ่านการรับรองคุณภาพหรืออาหารเสริมที่มีผลทำลายตับในระหว่างการรักษา
การดื่มแอลกอฮอล์	ขณะที่รับประทานยา ควรแนะนำให้ลดการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทุกชนิด
การคุมกำเนิด	ยา Rifampentine จะลดประสิทธิภาพของฮอร์โมนคุมกำเนิด ผู้หญิงในวัยเจริญพันธุ์ควรได้รับคำแนะนำ และเสนอให้ทดสอบการตั้งครรภ์ด้วย ขณะที่รับประทานยา 3HP ควรแนะนำให้เลือกรูปแบบการคุมกำเนิดด้วยถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์